

Laboratorija za ekotoksikologiju LECOTOX

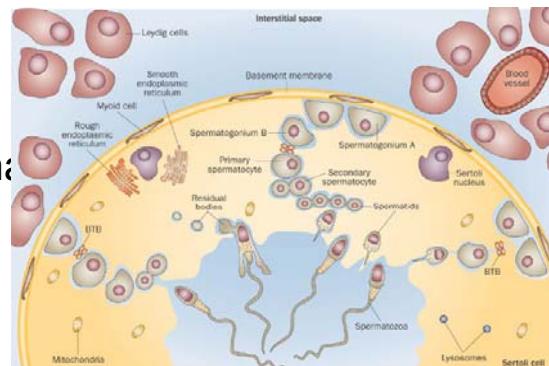
**Reproaktivna i
molekularna
toksikologija**

**Ćelijski markeri
toksičnosti u
ekofiziološkim/ekotoksik
ološkim istraživanjima**

KSENOBITICI-REPRODUKTIVNI ĆELIJE (FP7 EcoSignal)

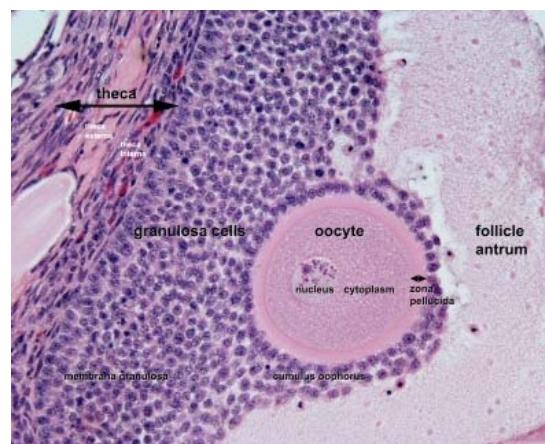
Granuloza ćelije pacova

- izolovane iz ovarijuma ženke pacova
- ćelije koje okružuju oocitu
- osnovna uloga: produkcija estradiola i progesterona
- omogućavaju normalan razvoj oocite i ovulaciju

Lajdigove ćelije pacova

- izolovane iz testisa mužjaka pacova
- osnovna uloga: produkcija testosterona

Humane granuloza ćelije

- dobijene nakon postupka vantelesne oplodnje

Koje supstance trenutno ispitujemo?

Bisfenol A (BPA)

- ✓ koristi se u proizvodnji polikarbonatnih plastičnih masa i epoksidnih smola

Atrazin

- ✓ jedan od najčešće korišćenih pesticida

Uzorci otpadnih voda

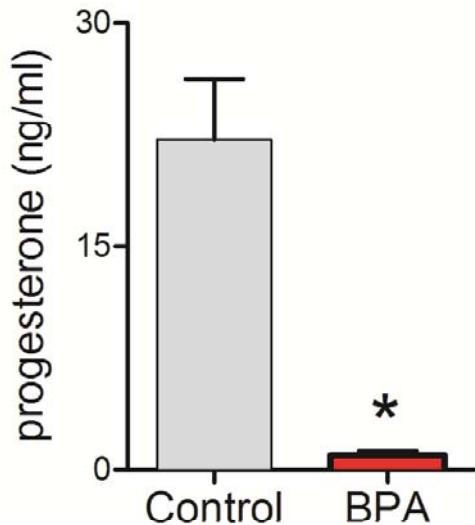
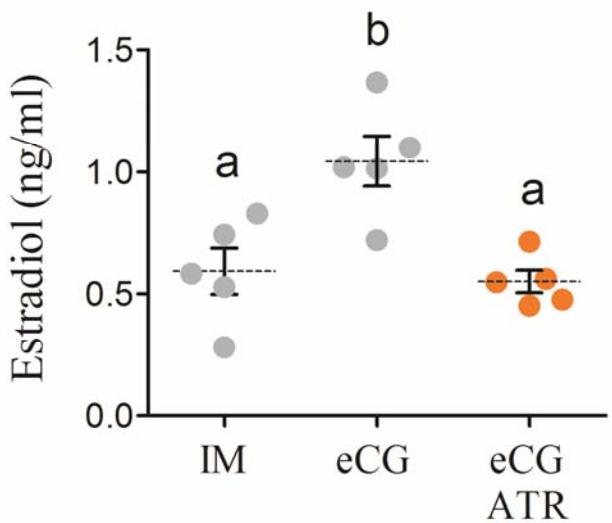
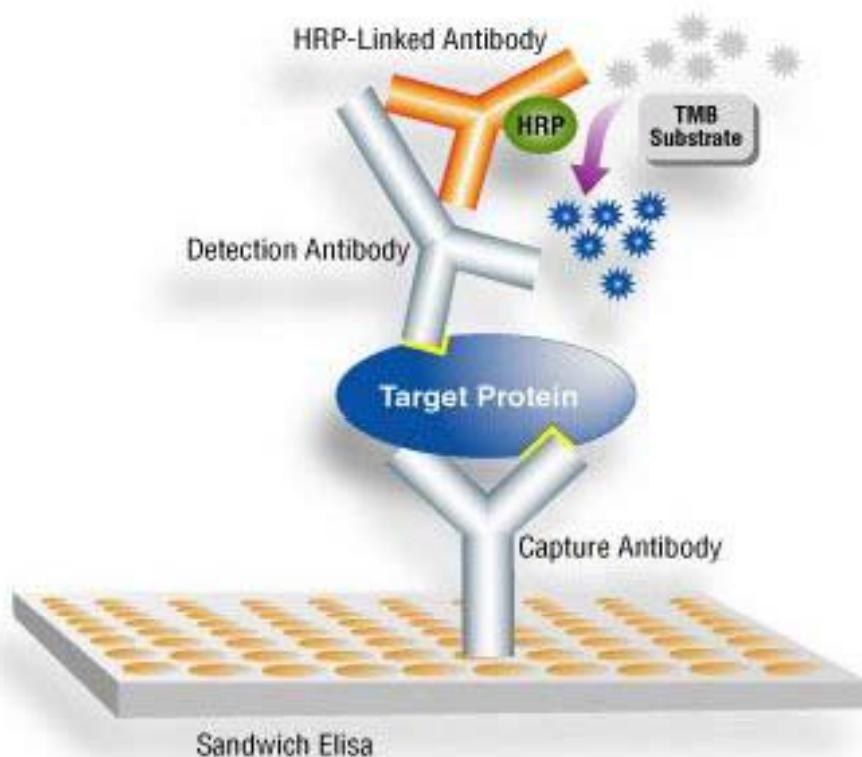
- ✓ uzorkovanje izvršeno sa jednog od dva najveća ispusta kanalizacije u Novom Sadu, GC2

Ksenobiotici sa hormonskom aktivnošu (endokrini ometači) - jedinjenja iz spoljašnje sredine koja remete funkciju prirodnih hormona

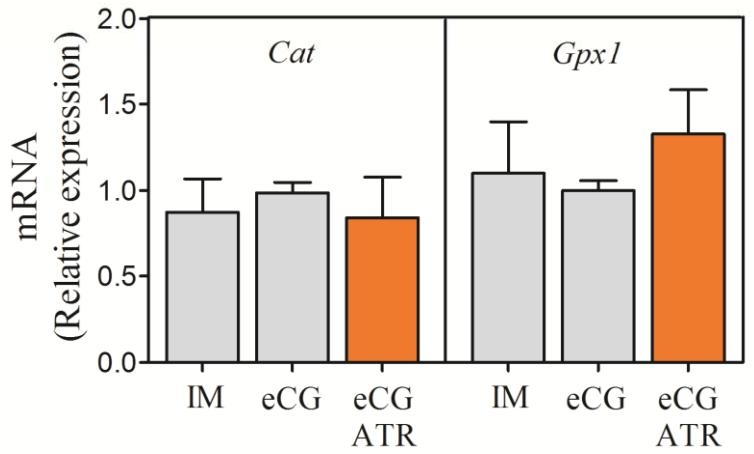
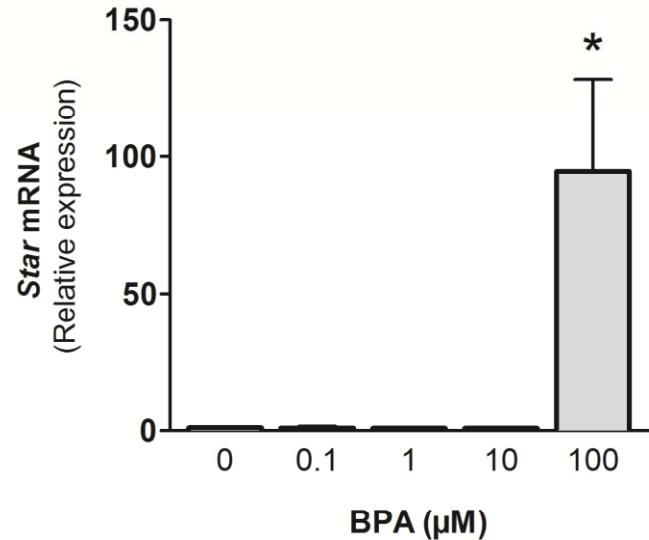
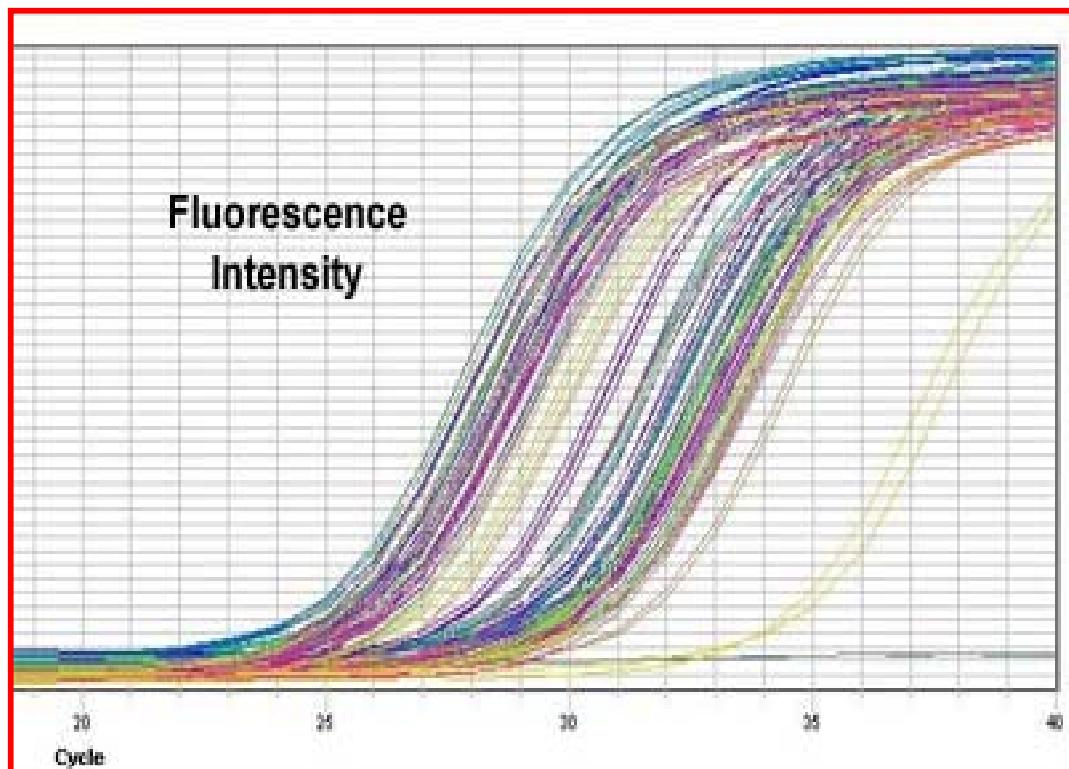
Imunoeseji – RIA i ELISA

-za određivanje nivoa hormona i cAMP-a produkovanih od strane Lajdigovih/granulozaćelija

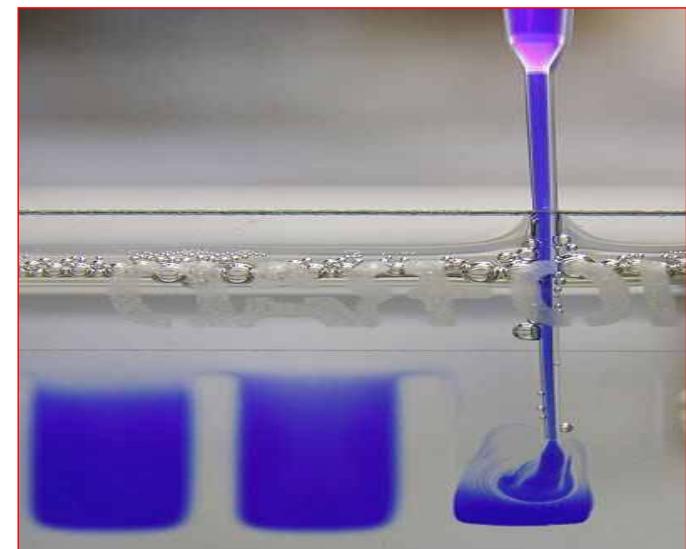
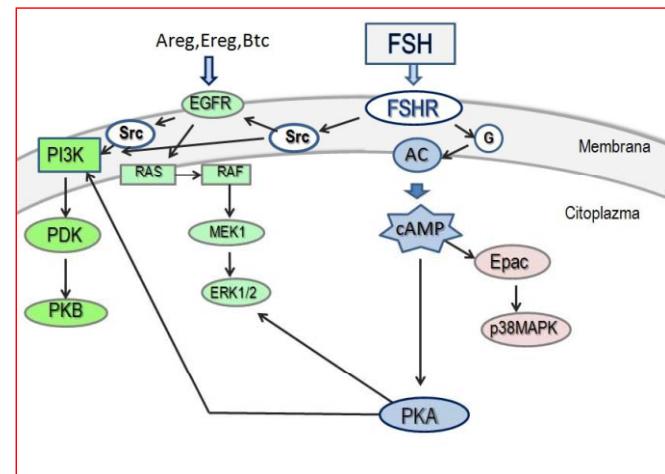
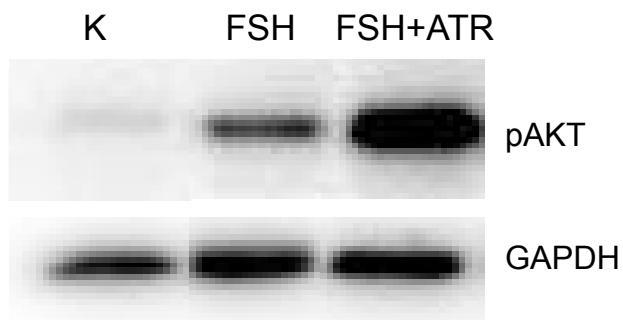
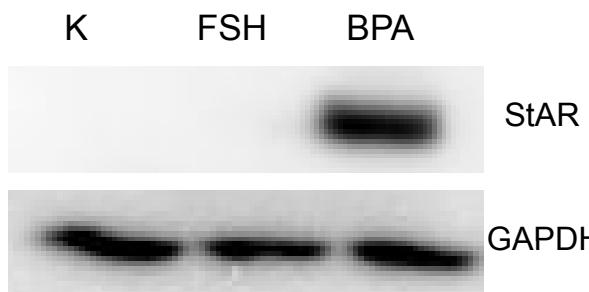
qRT-PCR – quantitative real-time PCR

-za analizu genske ekspresije – komponente steroidogene mašinerije, regulacija ćelijske proliferacije, apoptoze, antioksidativni enzimi, geni uključeni u proces ovulacije...

WESTERN BLOTTING

- za analizu ekspresije proteina – komponenata najvažnijih signalnih puteva i transkripcionih faktora i drugih proteina koji regulišu funkciju steroidogenih ćelija testisa i ovarijuma

Signalni putevi i mehanizme delovanja ksenobioitka

Swiss National Science Foundation [grant number SCOPES-IZ73Z0_152743/1]

Partner: Department for Environmental Toxicology, Eawag

Ispitivanje aktivnosti ERK1/2 signalnih puteva:

ELISA - enzyme-linked immunosorbent assay

Tributiltin

Bisfenol A

Benzo[a]piren

Atrazin

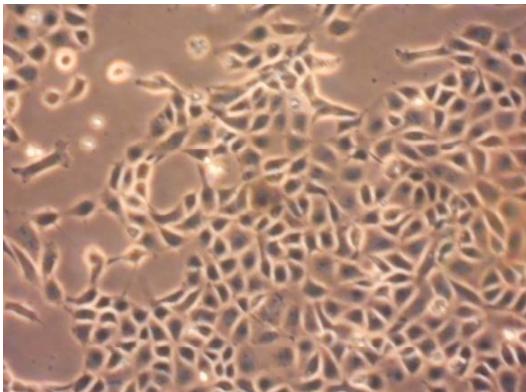
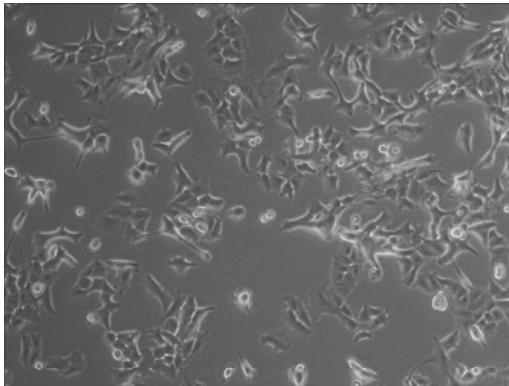

Ibuprofen

Kontinualne ćeljske linije

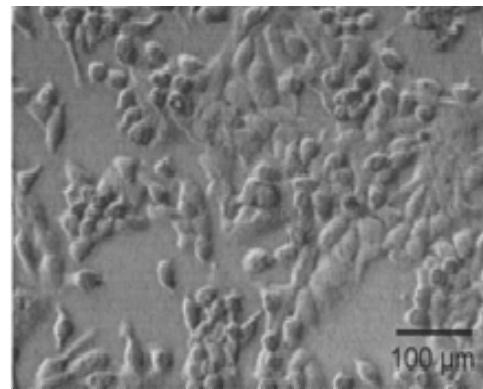
Riblje ćeljske linije   Humane ćeljske linije

Hep G2 – hepatoma ćelije

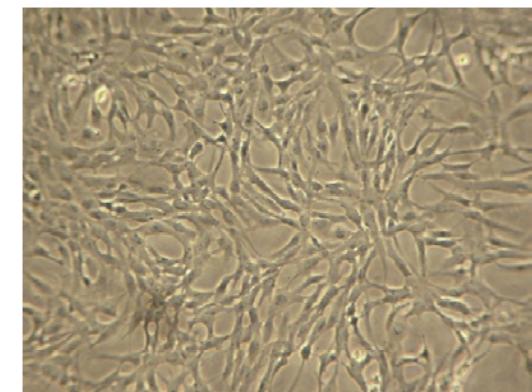
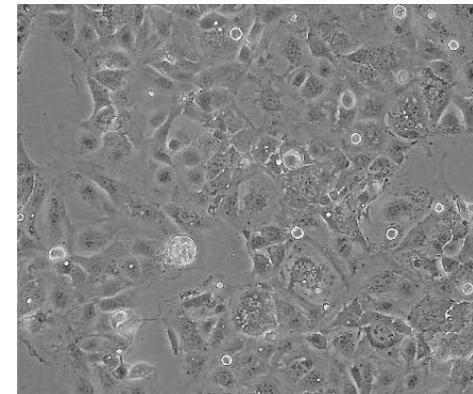
ZFL – ćelije jetre

Caco-2 – ćelije kolona

RTgutGC – ćelije creva

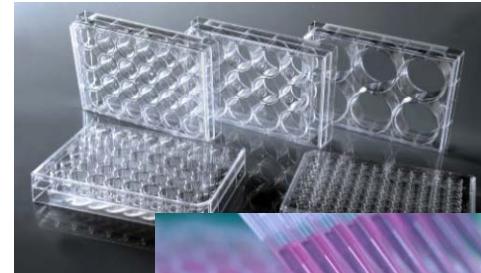
A549 – plućne ćelije

Rtgill-W1 – ćelije škrga

Kontinualne ćelijske linije

Ćelije sa neograničenim kapacitetom proliferacije, tzv. „besmrtnе ćelije“!

Kontrolisani i sterilni uslovi

„Banke ćelija“ – veliki izbor dobro okarakterisanih ćelijskih linija

ZEBRICE (*Danio rerio*)

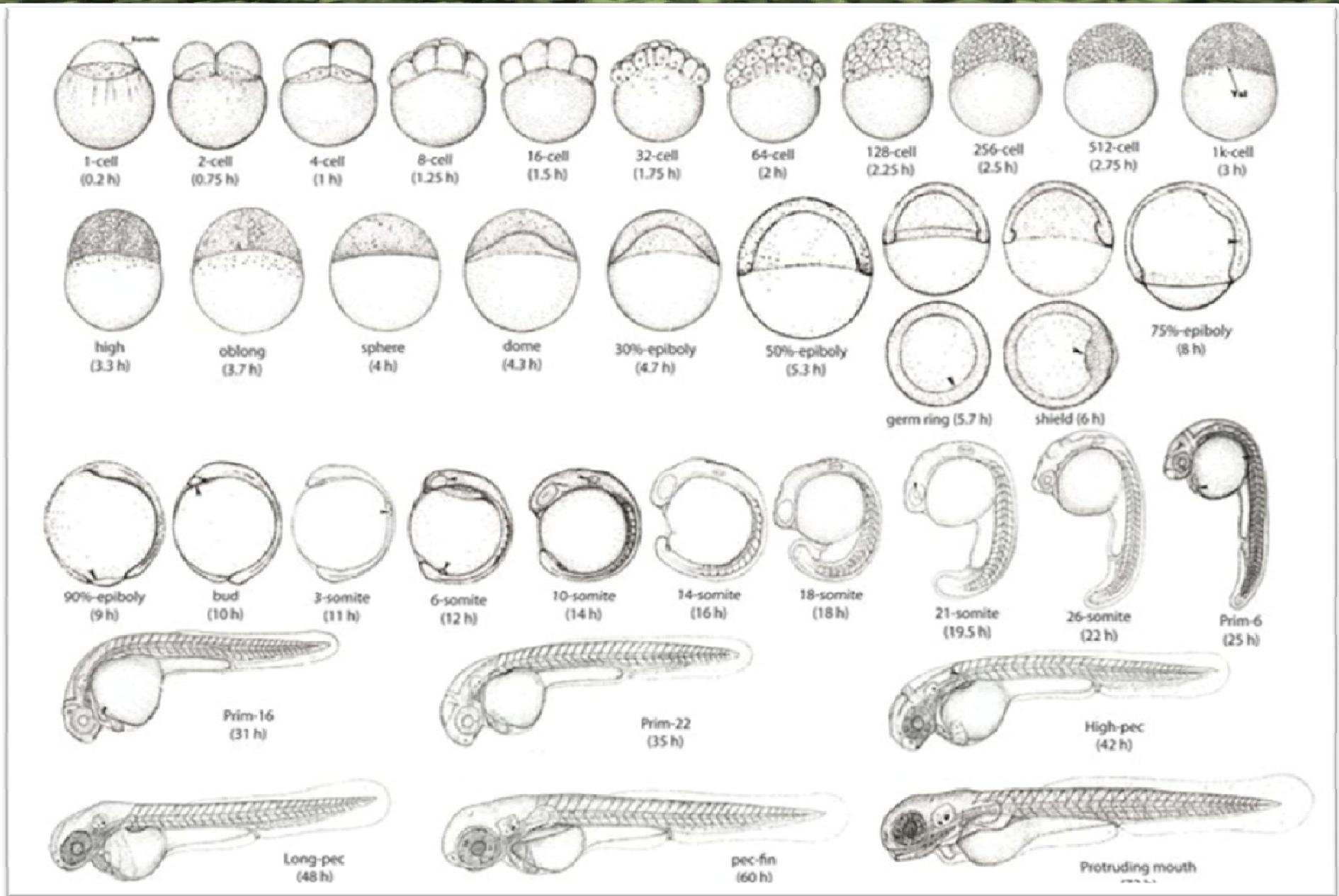
Embrioni zebrica kao model organizam u
toksikološkim ispitivanjima promene
ekspresije gena i signalnih puteva

Gajilište zebričica na DBE PMF UNS

Morfološke karakteristike

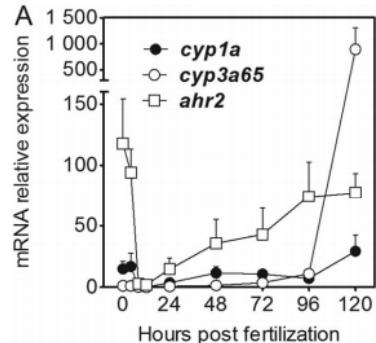
Kimmel, 1995

Genska ekspresija

Bazalna ekspresija

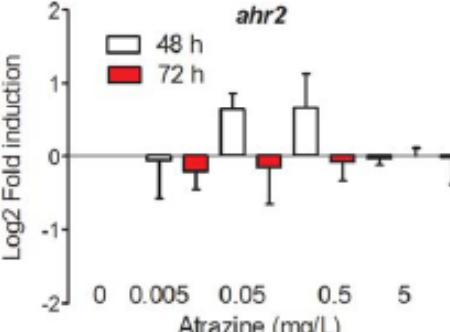
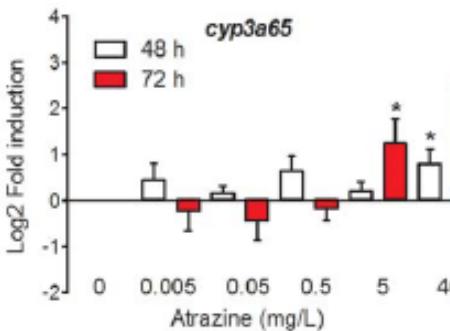
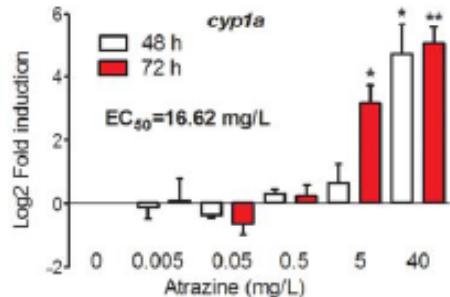
6 GLISIC ET AL.

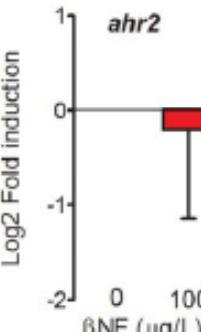
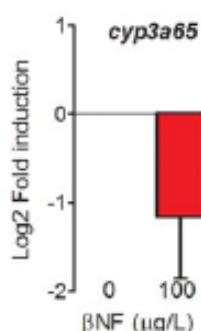
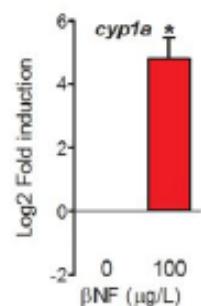
qRT-PCR
(quantitative
real-time PCR)

Uticaj atrazina na ekspresiju gena

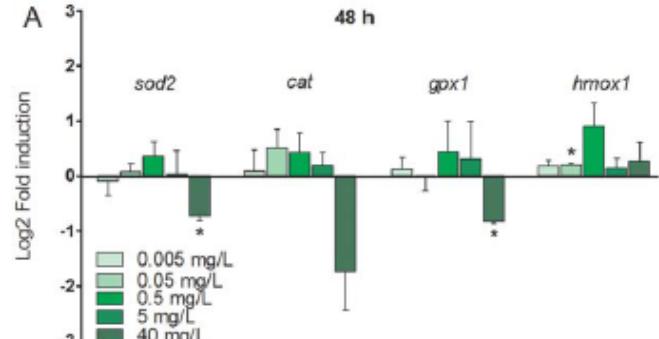
A

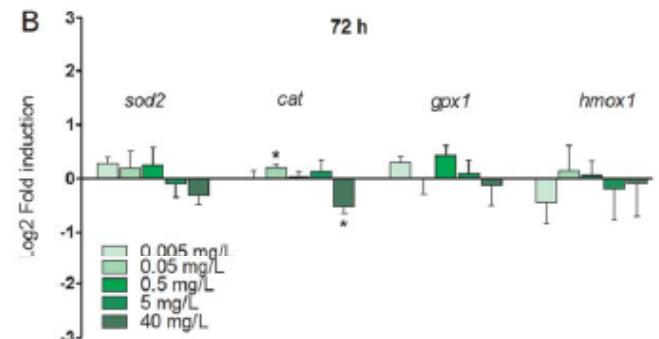
B

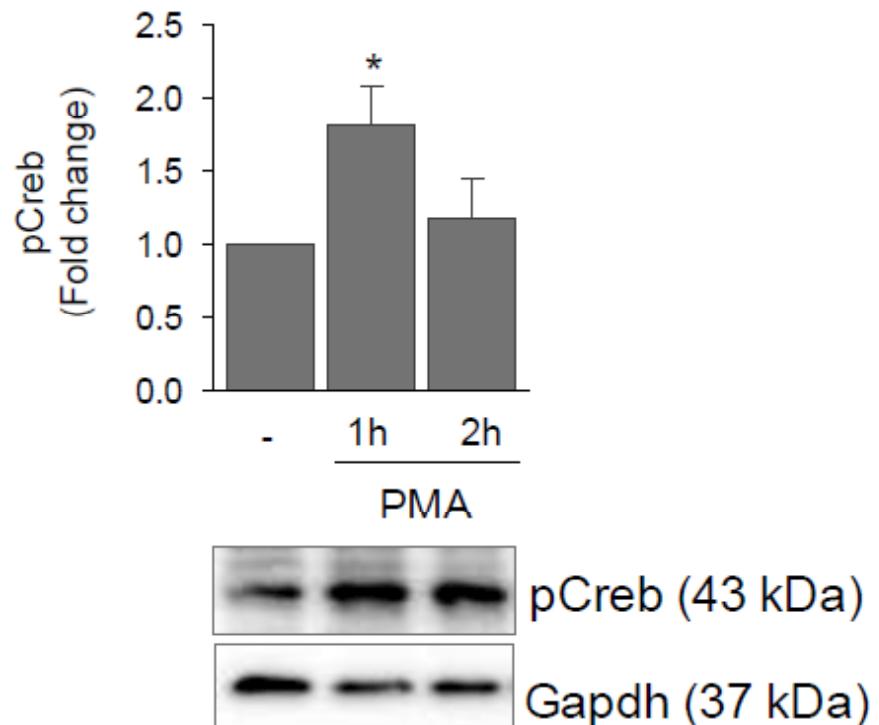
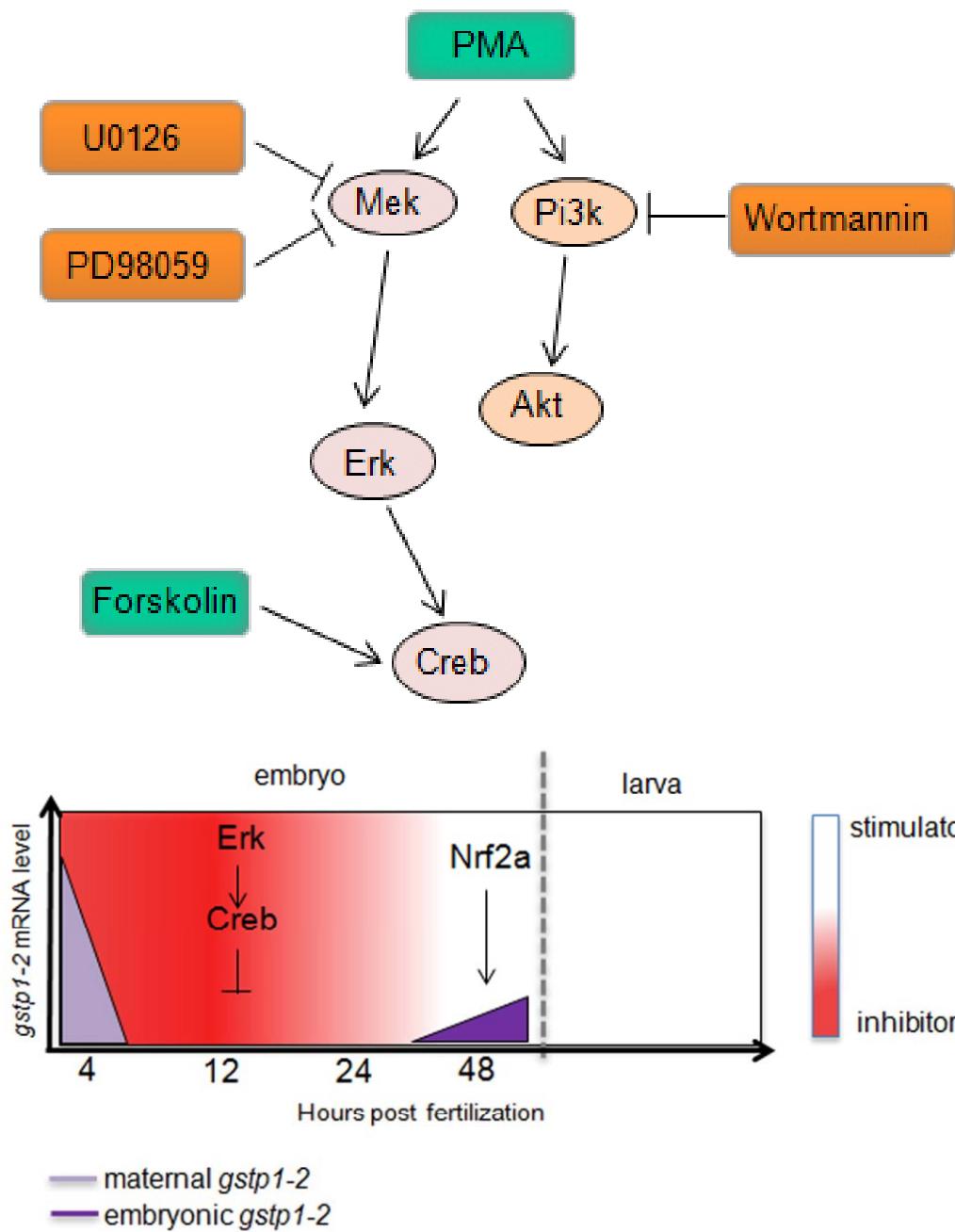
A

B

Signalni putevi

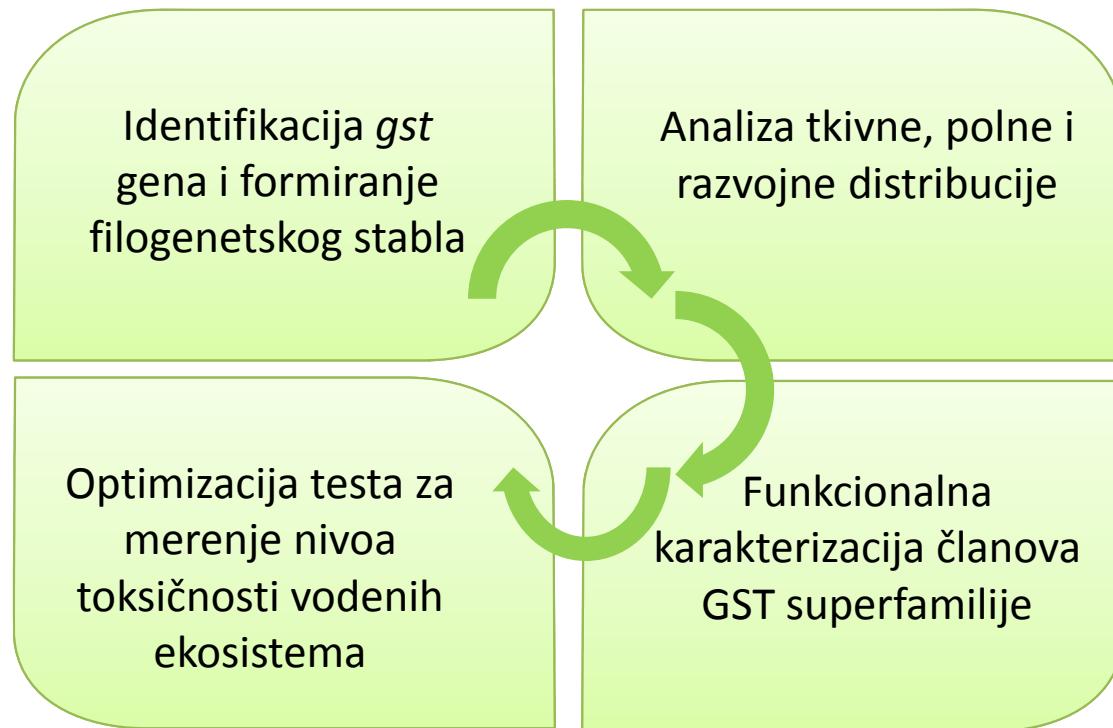

Western blot

ZEBRICE (*Danio rerio*)

Glutation-S-transferaze u zebrići

Sadržaj

Saradnja

U okviru projekta: Swiss National Science Foundation [grant number SCOPES-IZ73Z0_128025]

Laboratorija za ekotoksikologiju, UNSPMF

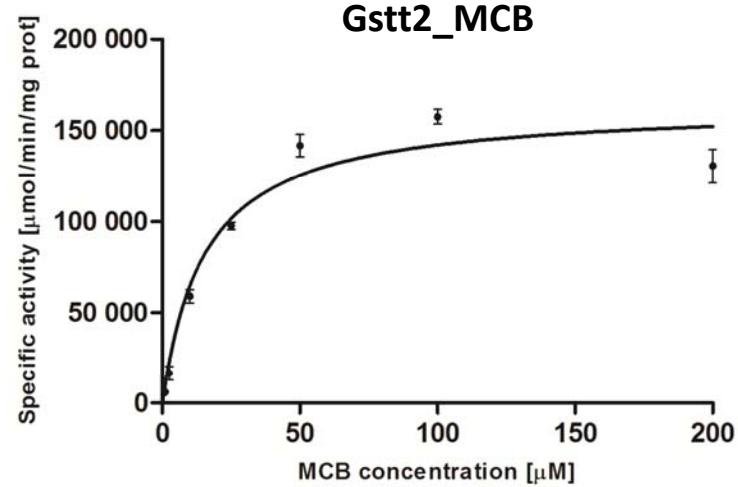
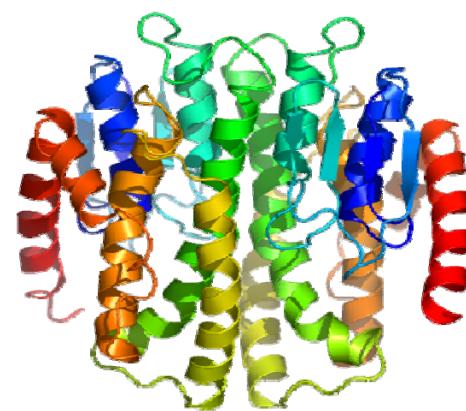
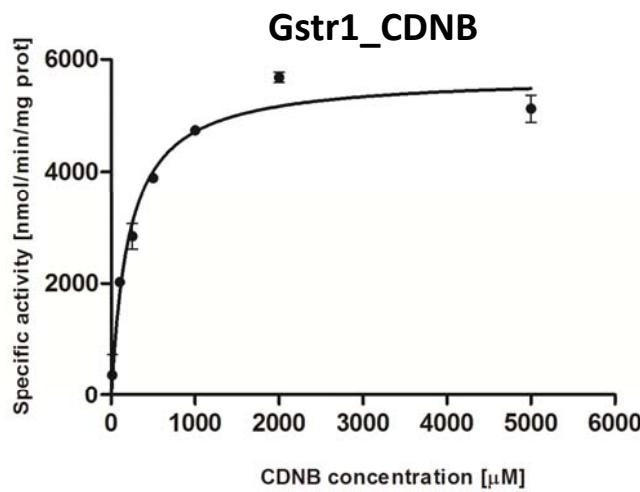
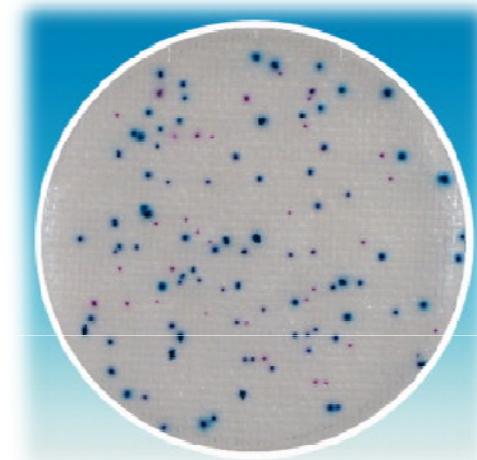

Laboratorija za molekularnu ekotoksikologiju,
"Institut Ruđer Bošković", Zagreb, Hrvatska

Funkcionalna karakterizacija odabranih Gst proteina zebrice

- PCR
- Kloniranje u odabrani vektor
- Prolazna transformacija i ekspresija gena u *E. coli*
- Prečišćavanje Gst proteina pomoću *HisTrap HP* kolona
- Funkcionalna karakterizacija pojedinih Gst enzima
- Testiranje enzimske aktivnosti primenom Gst eseja

Projekti

MEĐUNARODNI PROJEKTI

2014-2017 Swiss National Science Foundation (SNSF) - SCOPES project: “Responsiveness of Mitogen-Activated Protein-Kinase signalling on chemical exposure of human and fish cells”

2012-2016 FP7 Marie Curie project: “Environmental signaling and ovarian diseases susceptibility- EcoSignal”

2013 Swiss National Science Foundation (SNSF) – SCOPES project: “Valorization Grant (SCOPES Valorization Grant Workshop)”

2009-2012 Swiss National Science Foundation (SNSF) – SCOPES project: “Establishing and developing of an ecotoxicology platform in Serbia and Croatia: a focus on zebrafish (*Danio rerio*)”

2007-2009 FP6 Regpot project: “Reinforcement of research potential of the Laboratory for Ecotoxicology (REP-LECOTOX)”

NACIONALNI PROJEKTI

2016 “Ispitivanje uticaja mikotoksina T-2 na reprodukciju: analiza rizika i značaj za javno zdravlje”. **APV**

2011-2015 “Ksenobiotici sa hormonskom aktivnošću: reproduktivni, metabolički, razvojni odgovori i mehanizam dejstva kod odabralih model organizama i ćelijskih linija”. **MNTR**

2015 “*In vitro* evaluacija species-specifične osetljivosti na pesticide u ekološkoj proceni rizika u skladu sa politikom EU o njihovoj održivoj upotrebi”. **APV**

2012 “Uvođenje testova toksičnosti na standardnim vrstama riba po zahtevima REACH direktive”. **APV**